

In de serie - Mag het een beetje minder? een beetje minder geluk?

19 september 2021

Voorgangers Janine Mutsaerts (overweging) en Jolly v.d. Velden

Lezing 1: Deuteronomium 13: 2-6 (NBV)

Wanneer een profeet of droomuitlegger uit uw midden een teken of wonder voorspelt, dat vervolgens uitkomt, en hij verbindt daaraan een oproep om andere, u onbekende goden te volgen en te dienen – luister dan niet naar wat hij zegt. Want de Heer, uw God, wil u daarmee op de proef stellen, om te ontdekken of u hem wel met hart en ziel liefhebt. Blijf de Heer, uw God, volgen en heb alleen voor hem ontzag. Leef zijn geboden na en luister naar hem; dien alleen hem en blijf hem toegedaan. En die profeet of droom uitlegger moet ter dood worden gebracht.

Lezing 2: Fragment uit het boekje “Over liefde, 12 gesprekken met Franciscus” van Guy Dilweg Gemeenschap.

Nu Franciscus er was wilden de broeders graag een huiskapittel met hem houden. Als thema hadden ze een stukje uit een psalm gekozen: “Hoe goed en heerlijk is het met broeders samen te wonen”. Het regende die dag, zodat de broeders tegen elkaar opeengepakt zaten onder het afdak. Een paar broeders staken van wal en vertelden hoe heerlijk ze het vonden om in een gemeenschap te wonen waar de mensen een van hart en een van ziel zijn.

Anderen brachten naar voren dat het toch ook niet altijd zo gemakkelijk was. “Zoveel hoofden, zovee zinnen”, merkte een van hen op, en het werd duidelijk dat het samenleven allerlei ongemak en zelfs ergernis teweeg bracht. Franciscus zei: “Inderdaad. Het samenwonen met broeders is een grote genade, maar ook een grote opgave.

Vervolgens stelde hij een vraag: “Waaraan herkenden de mensen de eerste Christengemeenschappen?”.

“Aan hun onderlinge liefde”, antwoordde een broeder prompt. “Ja, dat heb je goed gezegd. Maar moet je dan alles met de mantel der liefde bedekken”, drong een ander aan.

“Misschien moet dat wel eens”, zei Franciscus, “maar ik zou willen dat we daar anders naar gingen kijken. In ieder van ons brandt het licht en de liefde van God. Hij heeft ons op dit pad gezet, Hij heeft ons samen gebracht. En natuurlijk valt het niet altijd mee om met zulke verschillende mensen samen te leven. Maar als je merkt dat er onvrede leeft met betrekking tot een broeder, versta dat dan als een uitnodiging om op een andere manier naar die ander te kijken. Niet op het vlak waarop de ergernis ontstaat, maar op een dieper niveau. En vraag jezelf af 'wat wil God in zijn liefde jou leren door het gedrag van die ander'. Probeer te ontdekken welk licht er op jou wordt geworpen.”

En hij ging verder: “We kunnen de ander niet veranderen, maar wat we wel kunnen veranderen is ons eigen verstokte hart. De liefde nodigt ons uit de hardheid in ons hart te vermilderen, zodat de zachte binnenkant naar buiten kan komen. Een zacht hart, zachte ogen en een tong die weet te zwijgen, daar gaat het om als broeders samenwonen. “

Buiten was de regen opgehouden, de vogels zongen en het land geurde naar een nieuwe tijd.

Overweging

*Toen de vijand is gekomen
Als dieven in het donker
Werd mijn land vertrap,
En liet ik alles achter....*

*Ik ben m'n naam vergeten
'k heb vrouw en kind verloren,
Maar ik ben niet alleen.
De bergen zijn mijn vrienden...*

...

Beste mensen,

Vandaag is de eerste zondag van de vredesweek.

Op de site van de PKN staat: "iedereen kan iets aan de vrede doen".

Dat appèl klopt voor mij en daarover wil ik met u spreken vanmorgen.

Het oecumenisch leesrooster, wat ik in principe graag volg als gastvoorganger geeft o.a. een tekst uit Deuteronomium. Een tekst die schuurt en streng aandoet. Harde taal.

Ik leerde in mijn opleiding tot prediker als een tekst schuurt, is het juist de moeite om uit te zoeken bij jezelf. Waarom?

We lezen: "Luister niet naar profeten, die zeggen dat je andere goden moet vereren, ook al doet zo'n profeet een wonder. En ook al komen zijn voorspellingen uit". En verderop: "zorg ervoor dat zulke profeten gedood worden".

Het vereren van andere Goden triggerde mij. Het is iets van alle tijden en alle mensen. En dat gekoppeld aan de vredesweek.

Wat moeten we zeggen over de vredesweek, over een vredesweek? Kan iedereen iets aan de vrede doen, zoals de PKN ons oproept? Als we even onze ogen dicht doen en nagaan, voelen, hoeveel en waar en in de wereld oorlogen, conflicten, bedreigingen, onderdrukkingen zijn.....

Gaat het mij duizelen, u misschien ook. Misschien voelen we opstandigheid, misschien onverschilligheid, of schaamte. Machteloosheid. Wat kunt u doen? Wat kan ik doen? Is het niet vreselijk exclusief om al zo lang in vrede te leven? Wat kopen we voor compassie op afstand?

*Voor wie vlucht is elke schaduw
een soldaat of een verrader
en er is steeds de angst
die je nooit alleen laat*

De aangrijpende tekst van Herman van Veen waarvan ik aan het begin al citeerde.

Ik geloof erin, dat we de oude teksten moeten en kunnen vertalen naar nu.

Wat zijn de profeten en droomuitleggers van nu? Wie belooft u een goed leven, vrijheid, vrede? Zijn de gezagsdragers, de bestuurders de profeten?

Van oudsher waren de koningen de uitvoerders en waren de profeten diegenen, die de bestuurders moreel begeleidden en corrigeerden.

Zijn dat nu de leden van het OMT? Zijn het uw voorgangers, zijn het wijzen uit uw eigen spirituele cirkels? Welke betekenis geeft u aan de commentatoren in de kranten, en welke krant leest u en gelooft u? Welke talkshow?

Ziet u hoe moeilijk het is? En hoe verwarrend? Of in ieder geval kan zijn?

In de voorbereidingsgroep is getwijfeld tussen een tekst van Franciscus en een van Spinoza.

Franciscus is het geworden.

Het zijn schrijvers, denkers en eerlijke onderzoekers. Onderzoeken van je levenshouding, van je geest. Discernment heet dat ook wel, het onderscheiden van dingen.

Ignatius van Loyola kon daar ook wat van met zijn intensieve en diepgaande geestelijke oefeningen.

Franciscus zegt: "we kunnen de ander niet veranderen; wat we wel kunnen veranderen is ons eigen verstokte hart". Kijk, dat is een mooi vertrekpunt voor een vredesweek.

Ons eigen verstokte hart als basis nemen.

Inclusiviteit kan alleen van binnen uit beginnen. Te beginnen met mijn eigen verstokte hart....

Het Hebreeuwse woord voor hart is **לֵב**, en heeft meerdere betekenissen:

Natuurlijk hart, als orgaan, dan zetel van kracht, zetel van bewustzijn, verstand,

Aandacht, moed.

Franciscus wil dus graag dat wij vanuit onze zetel van aandacht, bewustzijn en moed naar de wereld kijken. En ons zo te verhouden, Waarschijnlijk steeds weer opnieuw. Bewust. Zo dadelijk kom ik terug op Spinoza.

Wanneer een profeet of een droomuitlegger een teken of wonder voorspelt, kunnen we met de wijze lessen van andere bronnen, en niet in de laatste plaats vanuit ons eigen bewustzijn, deze informatie of gebeurtenissen tot ons nemen. Om met de evangelist Lucas te spreken, wanneer hij over Maria schrijft: "Zij bewaarde al deze woorden, deze overwegende in haar hart".

Beschouwen, op je laten inwerken. Je snelle eigen oordeel even halt toeroepen. Jezelf af te vragen: "wat zegt deze man of vrouw nu precies? Waar raakt het mij? Hoezo word ik er boos van? Waar zit mijn blinde vlek? Hoe verdraagzaam ben ik zelf eigenlijk? Wie kan ik binnenlaten?"

Ik zal de eerste zijn, die zichzelf deze vragen mag stellen. Ik heb snel een oordeel en werk daar aan. "want de Heer uw God wil u daarmee op de proef stellen om te ontdekken of u hem wel met hart en ziel liefheeft".

Kijk, je hart zuiver houden, er werk van maken, als bron van aandacht, onderscheiding, moed, en kracht. Misschien is dat wel het vredeswerk, hier voor ieder van ons, vlakbij, in het klein beginnen. Mijn eigen vredesweek, hier. Dat betekent zowel naar binnen kijken als in de wereld niet weggijken..

Mijn echtgenoot en ik kwamen vorig jaar in den Haag wonen. Wij waren en zijn gewend om maatschappelijk betrokken te zijn, dat hebben onze ouders ons voorgeleefd.

Het huis naast ons stond leeg, het is eigendom van een stichting jeugdzorg. Wij vonden het wel prima dat het leegstond. Tot wij hoorden dat er een opvang gezin kwam met meerdere kinderen die wegens uit huis plaatsing zorg nodig hadden. De schrik sloeg ons in de benen.

Erg hè? Maar toch was het zo.

Toen het echtpaar eenmaal kwam kennismaken en het huis zich vulde met kinderen, groeide ons respect voor hen met de dag. En nog steeds. Wat een liefde, wat een aandacht, en wat een moed.

Wat een inclusiviteit. We voelden ons klein, in onze vooringenomenheid.

Weer een les geleerd.

Niet weggijken. Je hart raadplegen. Je frequentie afstemmen op die van God. De valse profeet was er één van angst en ongemak. Die hebben we kunnen wegzetten.

Deuteronomium spreekt over doden van de valse profeten. Dat was toen en daar. Ik pleit voor naar de achtergrond laten gaan, en de zuivere intenties vanuit het hart de aandacht te geven, het liefst zodanig, dat het niet bij gedachten en gevoelens blijft, maar dat we kunnen handelen naar Gods wil, Gods koninkrijk.

"Zoals de eindeloze oceaan de vorm aanneemt van zeeën, golven en druppels, en intussen toch diezelfde oceaan blijft, zo neemt ook God de vorm van alles en iedereen aan". Spinoza.

Leven vanuit ons hart, met aandacht en verstand. "Blijvende vreugde krijgen we pas als we ons verbonden weten met dat universum, God, de bron waar alles uit voortkomt en weer in terugkomt.

Dat is de verzoening waarover het eigenlijk in alle godsdiensten gaat. Dat is de vrede die alle verstand te boven gaat en die ons kracht geeft in ons bestaan te volharden".

Aldus Spinoza.

Net als vriendschappen onderhouden, een huwelijk of relatie in stand houden, een werkwoord is, zo is vrede een werkwoord.

Omgedraaid; werken aan vrede is beginnen bij jezelf.

Ik kan de Afghaanse tolk niet redden en kwaad spreken of blijven spreken over de verantwoordelijke ministers is ook geen bijdrage aan een vredige samenleving.

Te ver weg, te moeilijk.

Werken aan vrede is beginnen bij onszelf. Al onze eigen aspecten omarmen, aanvaarden, Het verstokte hart verwarmen en openstellen. Zo begint een inclusieve samenleving.

Met Gods zegen.

*Hoor de wind, de wind die fluistert
En belooft, als je goed luistert,
Dat er vrede komt,
Misschien vandaag of morgen.....*

Amen.

Voorbeden

Eeuwige,

We zongen het vanmorgen al: wees hier aanwezig.
Wees bij ons, in ons hart.
Wees onze reisgenoot
en onze vrede.

Vrede is niet iets dat alleen maar nodig is in een ver oorlogsland,
het is hier nodig, in ieders leven.
Vrede vraagt om actie!
Het vraagt ons, ons open te stellen voor de ander,
om respect voor een andere mening.
Vrede vraagt om mildheid en stilte,
maar ook om onrust, om in beweging te komen als dat nodig is.
We kunnen niet alles voor de lieve vrede laten gebeuren.
Geef ons de moed om niemand op voorhand uit te sluiten,
en niet weg te kijken als we onrecht zien.

Mensen in nood moeten geholpen worden
Zo simpel is het.
Ook al kost ons dat kruim,
ook al voelen we het verlangen ons af te sluiten.
Wees aanwezig als we twijfelen of bang zijn.
Laten we grensverleggers worden,
geïnspireerd door Jouw woord
in welke taal of op welke manier dan ook beschreven of verteld.
Laten we klaar zijn voor díe reis
Wij bidden voor de vrouwen in Afghanistan. Voor een verlichting
van de onverteerbare situatie waar ze opnieuw in zijn terechtgekomen. Kunnen wij op de een of
andere manier voor hen grensverleggers zijn?
Wij bidden voor iedereen die onderdrukt wordt,
geef hen ruimte.
Wij bidden voor iedereen die zichzelf overschreeuwt,
geef hen het lef eerlijk naar zichzelf te kijken.
Wij bidden voor iedereen die zich afsluit,
geef hen mogelijkheden.
Wij bidden voor iedereen die bang is,
geef hen moed.
Wij bidden voor iedereen die liefde uitdraagt,
geef hen inspiratie.
Wij bidden voor iedereen die grenzen verlegt in Jouw naam,
geef hen vertrouwen.
Wij bidden voor iedereen die vrede wil zijn.

Wij bidden voor wat ons persoonlijk zo ter harte gaat...

Dat het zo mag zijn.
Amen